

ISSN 2309-9127

**ПЕДАГОГІЧНИЙ
ДИСКУРС**

**Pedagogical
Discourse**

**Збірник
наукових
праць**

**Collection
of Research
Papers**

ВИПУСК · VOLUME

16/2014

Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

Педагогічний дискурс

Збірник наукових праць

Collection of Research Papers

Випуск 16

Заснований в 2007 році

Хмельницький – 2014

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія КВ №20734-10534 ПР від 30.04.2014 р.

Збірник наукових праць «Педагогічний дискурс»
включено до переліку наукових фахових видань України у галузі «Педагогічні науки»
(постанова Президії ВАК України від 18 листопада 2009 р. №1-05/5)

Педагогічний дискурс : зб. наук. праць / гол. ред. І. М. Шоробура. – Хмельницький : ХГПА,
2014. – Вип. 16. – 215 с.

Збірник наукових праць «Педагогічний дискурс» містить статті теоретичного та експериментального характеру з актуальних проблем теорії та історії педагогіки, школознавства, методики навчання, виховання і профорієнтації учнів у закладах освіти та позашкільних установах, теорії та методики управління освітою, професійного становлення студентів, педагогічної практики, порівняльної педагогіки, соціальної педагогіки, ступеневої педагогічної освіти тощо.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор: *Шоробура І.М.*, заслужений діяч науки і техніки України, доктор педагогічних наук, професор, ректор Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Заступник головного редактора: *Галує О.М.*, доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Відповідальний секретар: *Кришук Б.С.*, кандидат педагогічних наук, начальник наукового відділу Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ РАДИ:

Топузов О.М.	доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту педагогіки НАПН України;
Савченко О.Я.	доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, віце-президент НАПН України;
Беднарек Й.	доктор хабілітований, професор звичайний, Академія спеціальної педагогіки імені Марії Гжегожевської (м.Варшава, Польща)
Бібік Н.М.	доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України;
Вашуленко М.С.	доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України;
Євтух М.Б.	доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України;
Бурда М.І.	доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України;
Березівська Л.Д.	доктор педагогічних наук, професор, старший науковий співробітник;
Берека В.Є.	доктор педагогічних наук, професор;
Гупан Н.М.	доктор педагогічних наук, професор;
Дорошенко Ю.О.	доктор технічних наук, професор;
Даниленко Л.І.	доктор педагогічних наук, професор;
Кокель А.	доктор наук гуманістичних, Вища школа гуманістична Товариства світового знання в Щеціні (м.Щецін, Польща)
Лисенко Н.В.	доктор педагогічних наук, професор;
Лельчицький І.Д.	доктор педагогічних наук, професор, Тверський державний університет (м.Твер, Російська Федерація);
Мацько В.П.	доктор філологічних наук, професор;
Пустовіт Г.П.	доктор педагогічних наук, професор;
Руснак І.С.	доктор педагогічних наук, професор;
Самборський С.С.	доктор психологічних наук, професор, Університет штату Каліфорнія (м.Сакраменто, США);
Семиченко В.А.	доктор психологічних наук, професор;
Юшак К.	доктор наук гуманістичних, Академія Поморська в Слупську (м.Слупськ, Польща)
Яшук І.П.	доктор педагогічних наук, професор.

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
(протокол №4 від 16 квітня 2014 року)

Institute of Pedagogics of National Academy of Pedagogical Sciences of
Ukraine
Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy

Pedagogical Discourse

Collection of Research Papers

Volume 16

Founded in 2007

Khmelnytskyi – 2014

Founders:
Institute of Pedagogics of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine
Khmelnyskyi Humanitarian-Pedagogical Academy

ISSN 2309-9127

State Registration Certificate of Printed Massmedia
series RB №20734-10534 IIP of 30.04.2014

Collection of research papers «Pedagogical Discourse»
is inscribed to the list of scientific professional editions of Ukraine in the sphere «Pedagogical Sciences»
(decision of Presidium of the State Commission for Academic Degrees and Titles of Ukraine of November 18, 2009
№1-05/5)

Pedagogical Discourse : Collection of research papers / editor in chief I. M. Shorobura.
Khmelnyskyi, Khmelnyskyi Humanitarian-Pedagogical Academy, 2014, Volume 16, 215 p.

Collection of research papers «Pedagogical Discourse» contains the articles of theoretical and experimental character on the topical problems of theory and history of pedagogics, school organization and management, methods of teaching, upbringing and career guidance of students in educational establishments and out-of-school institutions, theory and methods of education management, professional formation of students, pedagogical practice, comparative pedagogics, social pedagogics, multistage pedagogical education, etc.

EDITORIAL BOARD:

Editor in chief: *Shorobura I.M.*, Honoured master of sciences and engineering of Ukraine; Doctor of Education, professor, rector of Khmelnyskyi Humanitarian-Pedagogical Academy.

Deputy editor in chief: *Halus O.M.*, Doctor of Education, professor, pro-rector for research of Khmelnyskyi Humanitarian-Pedagogical Academy.

Executive editor: *Kryshchuk B.S.*, Candidate of pedagogics, chief of the research department of Khmelnyskyi Humanitarian-Pedagogical Academy.

MEMBERS OF EDITORIAL COUNCIL:

Topuzov O.M.	<i>Doctor of Education, professor, director of the Institute of Pedagogics of the NAPS of Ukraine;</i>
Savchenko O.Ya.	<i>Doctor of Education, professor, full member of the NAPS of Ukraine, Vice President of the NAPS of Ukraine;</i>
Bednaryk Y.	<i>Habilitated Doctor, Ordinary Professor, the Maria Grzegorzewska Academy of Special Education (Warsaw, Poland);</i>
Bibik N.M.	<i>Doctor of Education, professor, full member of the NAPS of Ukraine;</i>
Vashulenko M.S.	<i>Doctor of Education, professor, full member of the NAPS of Ukraine;</i>
Yevtukh M.B.	<i>Doctor of Education, professor, full member of the NAPS of Ukraine;</i>
Burda M.I.	<i>Doctor of Education, professor, full member of the NAPS of Ukraine;</i>
Berezivska L.D.	<i>Doctor of Education, professor, senior research worker;</i>
Bereka V.Ye.	<i>Doctor of Education, professor;</i>
Hupan N.M.	<i>Doctor of Education, professor;</i>
Doroshenko Yu.O.	<i>Doctor of Engineering, professor;</i>
Danylenko L.I.	<i>Doctor of Education, professor;</i>
Kokiel A.	<i>Doctor of Humanities, Higher school humanistic of the Society of world knowledge in Szczecin (Szczecin, Poland)</i>
Lysenko N.V.	<i>Doctor of Education, professor;</i>
Lelchyskyi I.D.	<i>Doctor of Education, professor, Tver State University (Tver, Russian Federation);</i>
Matsko V.P.	<i>Doctor of Philology, professor;</i>
Pustovit H.P.	<i>Doctor of Education, professor;</i>
Rusnak I.S.	<i>Doctor of Education, professor;</i>
Samborskyi S.S.	<i>Doctor of Psychology, professor, California State University (Sacramento, USA);</i>
Semychenko V.A.	<i>Doctor of Psychology, professor;</i>
Yushchak K.	<i>Doctor of Humanities, Academy Pomorska in Slupsk (Slupsk, Poland)</i>
Yashchuk I.P.	<i>Doctor of Education, professor.</i>

Recommended for publication by the decision of the Scientific Board
of Khmelnyskyi Humanitarian-Pedagogical Academy
(protocol №4 of April 16, 2014)

© Institute of Pedagogics of the National Academy of
Pedagogical Sciences of Ukraine, 2014
© Khmelnyskyi Humanitarian-Pedagogical Academy, 2014
© Ilinskyi S.V. (cover), 2014

ЗМІСТ

НАТАЛІЯ АЛЕКСАНДРОВА Психолого-педагогічна підготовка майбутніх викладачів економіки до управління навчанням у непедагогічному університеті.....	9
НАТАЛІЯ АНДРІЙЧУК Формування лінгвосоціокультурної компетенції студентів, які вивчають кілька іноземних мов, на заняттях з домашнього читання в спеціалізованих ВНЗ.....	14
ВОЛОДИМИР АРЕШОНКОВ Методологічні засади дослідження змісту шкільної суспільствознавчої освіти України ХХ століття.....	18
ВІКТОР БЕРЕКА Забезпечення якості освітньої підготовки майбутніх менеджерів освіти.....	23
ГАЛИНА БІЛЕЦЬКА Технологія природничо-наукової підготовки майбутніх екологів на основі застосування інформаційного освітнього середовища Moodle.....	29
АНАСТАСІЯ БІЛЮНАС Критерії, показники та рівні сформованості математичної культури учнів старшої школи.....	34
ІРИНА ДАРМАНСЬКА Формування управлінської компетентності майбутнього керівника навчального закладу як невід'ємної складової його професіоналізму (на прикладі Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії).....	40
ЗОРЯНА ДЗЮБАТА Формування професійних комунікативних умінь усного мовлення майбутніх аграрників у процесі інтеграції навчальних дисциплін у ВНЗ.....	45
ЄВГЕН ДОЛИНСЬКИЙ Методологічні засади системи формування інформатичної готовності майбутніх перекладачів в університетах.....	51
СВІТЛАНА ДУБРОВА Відбір, структурування та оновлення змісту фахових навчальних дисциплін у процесі професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов.....	55
ІРИНА ДУБРОВІНА Фактори активізації самоосвіти вчителів музичного мистецтва в системі післядипломної освіти.....	59
ЛЮДМИЛА ЄРШОВА Становлення ідеї виховного ідеалу у вітчизняній педагогічній теорії ХІ – ХІІІ ст.....	66
ЛАРИСА ЗДАНЕВИЧ Прогностичні напрями підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до роботи з дезадаптованими дітьми (за результатами формувального експерименту).....	70
ГЕННАДІЙ КОВАЛЬЧУК Виховання у молодших підлітків основ здорового способу життя в системі позаурочної діяльності.....	75
НАТАЛІЯ КОНОНЕЦ Упровадження ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах.....	83
БОГДАН КРИЩУК Курс «Порівняльна педагогіка» у професійній підготовці майбутніх учителів початкових класів.....	87
ОЛЕНА КУХАРУК Моніторинг як педагогічна дефініція.....	92
ОЛЬГА КУШНИР Низький рівень розвитку професійно важких якостей майбутніх пілотів як скритий фактор ризику безпеки польотів.....	98
КРИСТИНА ЛЕВКІВСЬКА Аналіз ціннісної сфери інноваційного навчального закладу.....	102
ЛАРИСА МАКСИМЧУК Забезпечення інтегративного підходу у гуманітарній підготовці майбутніх лікарів в умовах інтерактивного навчання.....	107
ВІТАЛІЙ МАЦЬКО Науково-педагогічна діяльність Володимира Отроковського: історико-літературний аспект.....	112
ЛЮДМИЛА МАШКІНА Педагогічна система Жана-Овіда Декролі.....	119
ОКСАНА МУЛЯР, НІНА ВАСИЛЕНКО Використання дискусійних методів на уроках історії як спосіб виховання толерантності учнів.....	124
ОЛЕНА НЕВМЕРЖИЦЬКА Соціалізм і аксіологічне становлення особистості.....	129
ДМИТРО ОВСІЄНКО Розвиток системи клубної освіти в Україні у 1960-1980-х роках.....	134
ОЛЬГА ПАНІШЕВА Професійно значущі знання у контексті підготовки майбутніх учителів математики до роботи в класах гуманітарного профілю.....	140
НАТАЛІЯ ПЕТРОЩУК Проблема підвищення кваліфікації вчителів у роботі освітянських з'їздів в Україні (кінець ХІХ ст.).....	146
СВІТЛАНА ПРОШЕНКО Синергетико-акмеологічна модель сучасного уроку в системі літературної освіти.....	151
ЛЕОНІДА ПІСОЦЬКА Маркетинг як напрям управлінської діяльності в дошкільній освіті.....	155

ЛЮБОВ ПОЛТОРАК Значення методів арт-терапії у професійній діяльності майбутніх соціальних працівників.....	159
ІРИНА ПРОЦЕНКО Формування професійно-творчих умінь студентів у процесі творчої діалогової взаємодії суб'єктів навчального процесу.....	164
ЛЮБОВ СІТОВСЬКА Теоретичні засади підготовки майбутніх юристів до професійної діяльності у пенітенціарній системі України.....	169
ВАЛЕНТИНА СЛЮЗКО, СЕРГІЙ ПЛАХТІЙ Моральна свідомість як філософське поняття.....	173
СЕРГІЙ СТОКРАТНИЙ Розвиток шкільної фізичної освіти в Україні у 90-х роках ХХ – на початку ХХІ ст.....	178
СВІТЛАНА ЦАРУК Трансформація засад школи співу О.Мишуги у творчу та педагогічну діяльність його учнів (С.Мирович).....	183
ОКСАНА ЧЕКАН Використання комп'ютерних технологій в умовах модернізації навчального процесу ВНЗ.....	189
ОКСАНА ШКВИР Проблема професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи в педагогічній спадщині К.Ушинського.....	192
ІННА ШОРОБУРА Становлення географічних знань.....	196
МАРИНА ЯРОВА, ВАЛЕНТИН ВОВК Формування виконавського стилю в контексті фортепіанної підготовки вчителя музики.....	201

CONTENT

NATALIIA ALEKSANDROVA <i>Psychologic-Pedagogical Preparation of the Future Teachers of Economy to Education Management in Non-Pedagogical University.....</i>	9
NATALIIA ANDRIICHUK <i>Forming the Linguistic and Social-Cultural Competence of Students Who Learn Several Foreign Languages at Home-Reading Classes of the Language-Focused Higher Schools.....</i>	14
VOLODYMYR ARESHONKOV <i>Methodological Bases of Research of the Content of School Social Studies Education in Ukraine of the XX Century.....</i>	18
VIKTOR BEREKA <i>Ensuring Quality of Educational Preparation of the Future Managers of Education.....</i>	23
HALYNA BILETSKA <i>Technology of Future Ecologists' Preparation in the Natural Sciences through the Use of Informational Educational Environment Moodle.....</i>	29
ANASTASIIA BILIUNAS <i>The Seniors' Mathematical Culture Maturity: Criteria, Indicators and Levels.....</i>	34
IRYNA DARMANSKA <i>Forming Managerial Competence of the Future Manager of Educational Establishment as an Integral Component of His or Her Professionalism (by the Example of Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy).....</i>	40
ZORIANA DZIUBATA <i>The Formation of Would-be Agrarians' Communication (Speaking) Skills in the Process of the Integrated Teaching of Humanities in Agrarian Higher Educational Establishments .....</i>	45
YEVHEN DOLYNSKYI <i>Methodological Issues of the System of Formation Informatical Readiness of Future Interpreters in Universities .....</i>	51
SVITLANA DUBROVA <i>The Process of Choosing, Structuring and Refreshing the Content of the Professional Disciplines in the Professional Future Foreign Language Teachers' Preparation .....</i>	55
IRYNA DUBROVINA <i>Activating Factors of Music Teachers' Self-Education in the Postgraduate Educational System.....</i>	59
LIUDMYLA YERSHOVA <i>Establishment of the Idea of Educational Ideal in Ukrainian Pedagogical Theory in XI–XIII Century.....</i>	66
LARYSA ZDANEVYCH <i>Prognostic Directions of Preparation of the Future Educators of Pre-School Educational Establishments to the Work with Deadapted Children (by the Results of Forming Experiment).....</i>	70
HENNADII KOVALCHUK <i>Training of the Health Promotion Basis of Junior Teenagers in The Extracurricular Activity System.....</i>	75
NATALIIA KONONETS <i>Introduction of Resource-Based Learning Disciplines of Computer Cycles in Agrarian College.....</i>	83
BOHDAN KRYSHCHUK <i>The Course «Comparative Pedagogics» in Professional Preparation of the Future Primary School Teachers.....</i>	87
OLENA KUKHARUK <i>Monitoring as a Pedagogical Definition.....</i>	92
OLGA KUSHNIR <i>Low Level of Development of Professionally Important Characteristics of Future Pilots as a Latent Risk Factor of Flight Safety.....</i>	98
KRYSTYNA LEVKIVSKA <i>Analysis of Value Environment of Educational Establishment.....</i>	102
LARYSA MAKSYMCHUK <i>Providing an Integrative Approach in Humanitarian Training of Future Doctors in the Conditions of Interactive Learning.....</i>	107
VITALII MATSKO <i>Scientific-Pedagogical Activity of Volodymyr Otrokouskyi: Historic-Literary Aspect .....</i>	112
LIUDMYLA MASHKINA <i>Educational System by Ovid Dekroli.....</i>	119
OKSANA MULIAR, NINA VASYLENKO <i>Use of Discussion Methods at History Lessons as Means of Student's Tolerance Education .....</i>	124
OLENA NEVMERZHITSKA <i>Socialism and Axiological Formation of Personality.....</i>	129
DMYTRO OVSIHENKO <i>Development of the System of Club Education in Ukraine in 1960-1980-s.....</i>	134
OLENA PANISHEVA <i>Professionally Significant Knowledge in the Context of Preparation of the Future Mathematics Teachers to Work in Classes of Humanitarian Profile.....</i>	140
NATALIIA PETROSHCHUK <i>The problem of Increasing of Teachers' Qualification in Work of Congresses of Teachers in Ukraine (at the End of the XIX Century).....</i>	146
SVITLANA PIROSHENKO <i>Synergy-Acmeological Model Modern Lesson in the System of Literary Education.....</i>	151

LEONIDA PISOTSKA <i>Marketing as a Direction of Managerial Activity in Pre-School Education.....</i>	155
LIUBOV POLTORAK <i>Role of Art Therapy Methods in Future Social Workers' Professional Activity .....</i>	159
IRYNA PROTSENKO <i>Forming of Professionally-Creative Abilities of Students in the Process of Creative Dialogue Co-Operation of Subjects of Educational Process.....</i>	164
LIUBOV SITOVSKA <i>Theoretical Principles of Training Future Lawyers to the Professional Activity in the Penitentiary System of Ukraine.....</i>	169
VALENTYNA SLIUZKO, SERHII PLAKHTII <i>Moral Consciousness as Philosophic Notion.....</i>	173
SERHII STOKRATNYI <i>Development of School Physic Education in Ukraine in 1990-s – Beginning of the XXI Century.....</i>	178
SVITLANA TSARUK <i>Transformation of O.Myshuga's Singing School's Principles into his Pupils' Creative and Pedagogical Activity (S.Myrovyeh).....</i>	183
OKSANA CHEKAN <i>Using Computer Technology under the Conditions of Modernization of Universities Educational Process.....</i>	189
OKSANA SHKVYR <i>The Problem of Professional Preparation of the Future Primary School Teachers in Pedagogical Heritage of K.Ushynskiy.....</i>	192
INNA SHOROBURA <i>Forming Geographic Knowledge.....</i>	196
MARYNA YAROVA, VALENTYN VOVK <i>Formation of Performing Style in the Context of Piano Preparation of Music Teacher.....</i>	201

Використання комп'ютерних технологій в умовах модернізації навчального процесу ВНЗ

У статті обґрунтовано науково-методичні основи щодо використання комп'ютерних технологій майбутніми вихователями дітей дошкільного віку в умовах модернізації навчального процесу вищого навчального закладу. Проаналізовано досвід навчальних закладів, що свідчить про можливість використання комп'ютерної техніки у всіх ланках навчально-виховного процесу. Вивчено теоретичні засади проблеми інформатизації освіти. Визначено основну мету та завдання засобів і методів використання комп'ютерно орієнтованих технологій майбутніми вихователями дітей дошкільного віку в умовах модернізації навчального процесу ВНЗ. Пред'явлено нові вимоги до майбутніх фахівців дошкільної освіти в області підвищення компетентності. Висунуто дидактичні можливості комп'ютера як багатофункціональної навчальної машини. Виділено типи навчальних занять з використанням комп'ютерних технологій. Продемонстровано методiku застосування технологій мультимедіа під час занять. Представлено метод розробки лекційного курсу з використанням комп'ютерно орієнтованих технологій в умовах модернізації навчального процесу у вищих навчальних закладах. Обґрунтовано висновки з описаного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Ключові слова: комп'ютерна грамотність, інформаційна культура, інформаційна компетентність, комп'ютерно орієнтовані технології, модернізації навчального процесу.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Перед вищою освітою в епоху інформатизації суспільства стоїть завдання підготовки фахівців, які володіють сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями на рівні світових вимог. У Законі України «Про Освіту», відзначається, що метою освіти є всебічний розвиток особистості як найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, підвищення освітнього рівня, забезпечення народного господарства кваліфікованими фахівцями.

Аналіз досліджень і публікацій... Останнім часом багато педагогів пов'язують питання оптимізації процесу навчання з використанням комп'ютерних технологій (К.Бойкачев, В.Венда, Р.Гергей, Б.Герпунський, Б.Лом, В.Ляудіс, Е.Маліночка, Е.Машбіц, А.Савельєв, Г.Сельовко та інші).

Комп'ютерна технологія ґрунтується на використанні деякої формальної моделі змісту, що представлена програмними засобами як педагогічними, так і телекомунікаційними. Обґрунтування концепцій різних педагогічних технологій представлено у роботах Н.Тализіной, М.Кларіна, Ф.Янушкевіча та інших.

Вітчизняний досвід застосування комп'ютерних технологій в сфері утворення знайшов віддзеркалення в працях А.Барабанщикова, В.Беспалько, Я.Ваграменко, Т.Вороніна Ю.Деміна, В.Дика, В.Іванова, М.Карпенко, Д.Колосова, С.Крамарова, А.Кривошсева С.Лобачева, Н.Макарової, В.Матюхіна, О.Молчанової, В.Овсянникова, А.Полякова, Ю.Попова, А.Савельєва, В.Самойлова, В.Солдаткіна, А.Тіхонова, С.Щенникова, А.Федосєєва, А.Хорошилова та інших.

Досягнення цієї мети можливе лише за умов правильного вибору викладачами оптимальних методів навчання. Оскільки основною діяльністю студента є навчання, то лише за допомогою застосування раціональних методів навчання відбувається реалізація навчальної, виховної та розвиваючої функції.

Формулювання цілей статті... Метою статті є аналіз засобів та методів використання комп'ютерно-орієнтованих технологій майбутніми вихователями дітей дошкільного віку в умовах модернізації навчального процесу ВНЗ.

Виклад основного матеріалу... Проте далеко не всі викладачі бачать необхідність та доцільність в застосуванні комп'ютерно-орієнтованих комплексів, і дуже часто навіть не знайомі з ними.

Однією з перспективних освітніх областей, в яких застосування інформаційних технологій є підготовка майбутнього фахівця дошкільної освіти (тут ми розуміємо весь комплекс дисциплін, включених в стандарти вищої професійної освіти).

Під впливом упровадження інформаційних технологій в навчальний процес вищої школи знаходяться всі наочні сфери діяльності, оскільки широке упровадження і звичне використання

технологій стає методологічною основою домінування прикладного компонента загальнонаочної педагогічної освіти. У зв'язку з цим розробка методичної системи формування сучасної інформаційної компетентності стає однією з найактуальніших задач модернізації і інформатизації освіти. Проте повного розуміння місця і ролі даних інформаційних технологій в навчальному процесі вищої школи поки не досягнуто.

На сьогоднішній день в нашій державі існує безліч ВНЗ, де готуються майбутні вихователі дітей дошкільного віку. Підготовка фахівців даного напрямку неоднакова, оскільки є певна відмінність в годинах дисциплін, що стосуються інформатики. Та комп'ютерні технології мають величезне значення як для студентів (майбутніх вихователів дітей дошкільного віку), так і для вихованців ДНЗ. Для повноцінного розвитку дитини-дошкільника у сьогоднішньому суспільстві держава та вищі навчальні заклади повинні в першу чергу забезпечити дошкільні установи інформаційно компетентними педагогами саме в сфері комп'ютерної техніки. Що являє собою інформаційно компетентний педагог в сфері комп'ютерної техніки? Зауважимо, що більшість словників обмежуються дефініцією слова «компетентність» і «компетентний», а саме: який має достатні знання в якій-небудь галузі, з чимось добре знайомий, кваліфікований; той, що володіє компетенцією. Компетентність — слово іншомовного походження, яке походить від латинського «competentio», що, у свою чергу, бере початок від слова «competo» (дослівно: досягаю, відповідаю, підходжу). Словник іншомовних слів визначав це поняття як поінформованість, обізнаність, авторитетність [3, с.568–570]. Це є особистість, котра має професійні навички не просто в роботі з комп'ютером, а вміння застосовувати та використовувати його під час роботи з дітьми дошкільного віку.

Комп'ютер є багатофункціональною навчальною машиною. Його дидактичні можливості дозволяють майбутнім фахівцям дошкільної освіти під час роботи з вихованцями завдяки новизні і нетрадиційності залучити вихованців до активної навчально-пізнавальної діяльності; активізувати навчання шляхом використання привабливих і швидкозмінних форм подачі інформації (мультиплікація, колір, музика), стимуляції пошуку відповідей (наприклад, маленький ведмедик радісно плеще в долоні за правильною відповіді і лле рясні сльози за помилковою), духу змагання (вихованець змагається з машиною і з самим собою); поліпшити сприймання матеріалу за рахунок наочності, підкреслювання, обертання, кольорового зображення, графіки, мультиплікації, музики, відео; розвивати творче мислення шляхом експериментування, пошуку зв'язків між новою і старою інформацією, встановлення зв'язків і закономірностей в межах набору завчених фактів; розвивати абстрактне мислення за допомогою заміни, демонстрації конкретних предметів схематичними чи символічними зображеннями (кресленнями, графіками, діаграмами, формулами), наочністю; формувати вміння раціонально будувати розумові операції (точно визначати ціль діяльності, завдання, засоби досягнення завдань, цілі); стимулювати рефлексію, аналіз учнями своєї діяльності шляхом отримання наочного зображення наслідків власних дій; реалізувати індивідуалізацію навчання за послідовністю понять, що вивчаються; за методом подачі навчального матеріалу; рівнем складності і кількості пред'явлених задач, часу навчання тощо; керувати навчанням: комп'ютер визначає, які навчальні завдання (питання, задачі, вправи) будуть запропоновані вихованцям, які пізнавальні дії (порівняння, зіставлення, абстрагування та ін.) вони мають виконати, до яких результатів і висновків дійти; здійснити доступ до «банків інформації» — практично безмежного обсягу інформації і її аналітичного опрацювання, що призводить до безпосереднього залучення підростаючого покоління до інформаційної культури суспільства; доступ до мережі Інтернет дозволяє взяти участь у міжнародних освітніх проектах (спільній навчально-пізнавальній творчій або ігровій діяльності вихованців-партнерів, організованих на основі комп'ютерних телекомунікацій), які мають спільну мету — дослідження певної проблеми (дослідницької, літературно-творчої, пригодницької, інформаційної та інших); організувати дистанційне навчання з використанням персональних комп'ютерів і мережі Інтернет; забезпечити об'єктивність контролю, можливість реалізації суб'єктивного стилю спілкування, що особливо важливо для дітей із сповільненим темпом сприймання і засвоєння навчального матеріалу.

— Аналіз досвіду навчальних закладів свідчить про можливість використання комп'ютерної техніки у всіх ланках навчально-виховного процесу. Комп'ютер ефективно використовується на заняттях з різних напрямів. Використання комп'ютерних технологій можливе на різних етапах заняття. За рівнем (повнотою) комп'ютеризації виділяють два типи навчальних занять: з елементами комп'ютеризації; цілком комп'ютеризовані. Дія першого, як свідчать наведені вище приклади, характерне епізодичне застосування комп'ютерних технологій для розв'язання окремих завдань заняття: набуття нових знань, формування нових умінь, закріплення вивченого, виконання тренувальних вправ, контролю. Для другого типу навчальних занять — тривала робота з комп'ютерами для вирішення усього комплексу завдань.

Для введення комп'ютера у навчання створюються навчальні комп'ютерні програми (НКП), які керують пізнавальною діяльністю вихованця. Програма – це система команд для машини, за якими остання виконує запроєктовані дії [2, с.256–258]. Створення навчальних програм є складною, але перспективною справою для спеціалістів з інформатики, педагогів, психологів, галузевих учених.

Сьогодні нагромаджено значний фонд програмних засобів навчання, що базуються на застосуванні технології мультимедіа. Мультимедіа є новою інформаційною технологією, тобто сукупністю прийомів, методів, способів продукування, обробки, зберігання, передавання аудіовізуальної інформації, заснованої на використанні компакт-дисків. Це дає змогу поєднати в одному програмному продукті текст, графіку, аудіо- та відеоінформацію, анімацію. Важливою властивістю мультимедіа є інтерактивність, що дає змогу користувачеві отримати зворотний зв'язок. Крім цього, в мультимедіа реалізується цифрове кодування інформації, завдяки чому велика кількість даних зберігається на компакт-дисках (СД) [1, с.145–150].

У навчальних закладах нашої країни вже закріпилася тенденція організації нового структурного підрозділу, що називається медіа текою. В медіа теці зберігається найрізноманітніша інформація: аудіо- та відео слайди, комп'ютерні програми, текстова інформація. Потрібну інформацію можна знайти за декілька секунд, увівши до комп'ютера лише одне-два ключових слова. Ми пропонуємо метод розробки лекційного курсу з використанням комп'ютерно-орієнтованих технологій в умовах модернізації навчального процесу у вищих навчальних закладах. Один із варіантів створення цікавого та дуже інформативного лекційного курсу – це застосування пакету Microsoft PowerPoint, який входить до програм Office 2003 або Office 2007. З допомогою пакету Microsoft PowerPoint можна створити презентацію лекційного курсу, яка буде містити набір слайдів із відповідною теоретичною інформацією. Вони стають доступними для аудиторії з використанням простої системи: комп'ютер (можливе використання ноутбука) → проектор → екран.

Зміст і характер матеріалу, що викладається протягом лекційного курсу, передбачає достатній арсенал прийомів для створення проблемних ситуацій [4, с.189–200]. Готуючи питання проблемного характеру, необхідно, з нашого погляду, дотримуватися наступних вимог: орієнтувати студентів на висловлення власної думки, міркувань, припущень; домагатися самостійних відповідей, використовуючи вивчений матеріал або спираючись на знайомий матеріал; схилити студентів до аналізу дослідів, порівнянь, зіставлень, розкриття зв'язків, висновків і узагальнень. У якості дидактичних фільмів можна також використовувати педагогічні програмні засоби для створення прикладів віртуальних діафільмів [5, с.69–72].

Висновки з описаного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі... Аналітико-синтетична діяльність студентів на лекційних заняттях з використанням комп'ютерних технологій є набагато продуктивнішою. Використання комп'ютерних та інформаційних технологій дозволяє урізноманітнити теоретичний матеріал, що сприяє підвищенню інтересу до навчання у студентів, допомагає викладачу правильно формувати професійну компетенцію майбутніх фахівців дошкільної освіти та орієнтує студентів на подальшу самостійну роботу для глибшого вивчення матеріалу лекційного курсу. Величезний дидактичний потенціал використання інформаційних технологій навчання може бути розкритим лише за умов, якщо провідна роль у навчально-виховному процесі належатиме педагогу. Саме він визначає і забезпечує ті умови, за яких цей потенціал дійсно реалізується. Тому вища освіта повинна готувати педагогів (майбутніх вихователів дітей дошкільного віку) не просто з використанням комп'ютерно-орієнтованих завдань а й готувати їх самих до використання даних технологій.

Отже, як бачимо множина професійно орієнтованих інформатичних асоціативних зв'язків студентів (майбутніх вихователів дітей дошкільного віку) при використанні комп'ютерно-орієнтованих технологій у навчальному процесі ВНЗ є можливою. Якщо майбутній вихователь дітей дошкільного віку вже з першого курсу буде користуватися комп'ютерними технологіями, то в майбутньому, під час роботи з дошкільниками його діяльність не зміниться а лише вдосконалюватиметься.

Список використаних джерел і літератури:

1. Інформатика. Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології : [підр. для студ. вищих навч. закл.] / за ред. О. І. Пушкаря. – К. : Академія, 2002. – 425 с.
2. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка : навч. посіб. / Н. Є. Мойсеюк. – [5-е вид., доп. і перероб.]. – К., 2007. – 656 с.
3. Ожегов С. И. Словарь русского языка / С. И. Ожегов. – М. : Оникс, 2006. – 944 с.
4. Сметанський М. І. Педагогіка : навч. посіб. / М. І. Сметанський, В. М. Галузяк, В. І. Шахов. – Вінниця : РВВВАТ «Віноблдрукарня», 2001. – 200 с.
5. Соловійова О. Ю. Використання комп'ютерних технологій у курсі фізики / О. Ю. Соловійова // Фізика в школах України. – 2009. – № 3 (127). – С. 69–72.

Spysok vykorystanykh dzherel i literatury:

1. Informatyka. Kompiuterna tekhnika. Kompiuterni tekhnolohii : [pidr. dlia stud. vyshchych navch. zakl.] / za red. O. I. Pushkaria. Kyiv, Akademiia, 2002, 425 p.
2. Moiseiuk N. Ye. Pedagogika : navch. posib. – [5-e vyd., dop. i pererob.]. Kyiv, 2007, 656 p.
3. Ozhegov S. I. Slovar' russkogo yazy'ka. Moskva, Oniks, 2006, 944 p.
4. Smetanskyi M. I., Haluziak V. M., Shakhov V. I. Pedagogika : navch. posib. Vinnytsia, RVVAT «Vinobludrukarnia», 2001, 200 p.
5. Soloviova O. Yu. Vykorystannia kompiuternykh tekhnolohii u kursi fizyky, *Fizyka v shkolakh Ukrainy*, 2009, № 3 (127), pp. 69–72.

Аннотация
Оксана Чекан

Использование компьютерных технологий в условиях модернизации учебного процесса вузов

В статье обоснованы научно-методические основы по использованию компьютерных технологий будущими воспитателями детей дошкольного возраста в условиях модернизации учебного процесса высшего учебного заведения. Проанализирован опыт учебных заведений, что свидетельствует о возможности использования компьютерной техники во всех звеньях учебно-воспитательного процесса. Изучены теоретические основы проблемы информатизации образования. Определена основная цель и задачи средств и методов использования компьютерно ориентированных технологий будущими воспитателями детей дошкольного возраста в условиях модернизации учебного процесса вуза. Предъявлены новые требования к будущим специалистам дошкольного образования в области повышения компетентности. Выдвинуты дидактические возможности компьютера как многофункциональной учебной машины. Выделены типы учебных занятий с использованием компьютерных технологий. Продемонстрировано методике применения технологии мультимедиа во время занятий. Представлен метод разработки лекционного курса с использованием компьютерно ориентированных технологий в условиях модернизации учебного процесса в высших учебных заведениях. Обоснованы выводы из описанного исследования и перспективы дальнейших исследований в данном направлении.

Ключевые слова: компьютерная грамотность, информационная культура, информационная компетентность, компьютерно ориентированные технологии, модернизации учебного процесса.

Summary
Oksana Chekan

Using Computer Technology under the Conditions of Modernization of Universities Educational Process

In the article the scientific and methodological foundations for the use of computer technology by future teachers of preschool children in the modernization of the educational process of higher education is grounded. The experience of schools, indicating the possibility of using computer technology at all levels of the educational process is analyzed. The theoretical foundations of information education problems are studied. The key goal and objectives of means and methods of using computer -based technologies of the future teachers of preschool children in the modernization of the university educational process are determined. New requirements for future professionals in the field of early childhood education capacity building are offered. Didactic possibilities of the computer as a multifunctional training machine are proposed. The types of classes that use computer technologies are singled out. The method of multimedia technology in the classroom is demonstrated. The method of design lectures using computer -based technology in the modernization of the educational process in higher education is offered. Conclusions from the research described and recommendations for further research in this direction are grounded.

Key words: computer literacy, media culture, information competency, computer-oriented technologies, modernization of educational process.

Дата надходження статті: «18» березня 2014 р.

УДК [371.134+373.3]:929–051К.Ушинський (477) (045)

ОКСАНА ШКВИР,

кандидат педагогічних наук, доцент
(м.Хмельницький)

Проблема професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи в педагогічній спадщині К.Ушинського

У статті акцентовано увагу на проблему якісного оновлення системи професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів за умов ступеневої освіти, аргументована необхідність вивчення праць К.Ушинського у контексті розв'язання означеної проблеми. У публікації висвітлено науковий доробок К.Ушинського щодо системи професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи, досліджено його педагогічні погляди на суспільне значення праці шкільного педагога, мету, зміст та шляхи підготовки майбутніх учителів, особливості типів навчальних закладів, які мають здійснювати підготовку майбутніх учителів початкових класів. Виявлено причетність педагога до розробки питань ступеневої освіти майбутніх